

58. srečanje mladih raziskovalcev Slovenije 2024

PO SLEDEH PRETEKLOSTI PESNICE PRI MARIBORU

Raziskovalno področje: zgodovina

Raziskovalna naloga

Avtorica: Ria Fekonja

Mentorica: Gordana Rubelj

Šola: OŠ Pesnica

Pesnica pri Mariboru, 2024

KAZALO VSEBINE

KAZALO SLIK	3
KAZALO GRAFOV	4
POVZETEK	5
ZAHVALA	6
1 UVOD	7
1.1 <i>Namen in cilji</i>	7
1.2 <i>Hipoteze</i>	7
1.3 <i>Raziskovalne metode dela</i>	8
2 TEORETIČNI DEL	9
2.1 <i>Kratek zgodovinski pregled kraja Pesnica pri Mariboru</i>	9
2.2 <i>Kulturna dediščina</i>	11
2.2.1 <i>Pesniški viadukt</i>	11
2.2.2 <i>Bunkerji</i>	15
2.3 <i>Spominska obeležja v Pesnici pri Mariboru</i>	15
2.3.1 <i>Spominska plošča – Lojze Štandeker</i>	16
2.3.2 <i>Spominska plošča – Ivo Štandeker</i>	17
2.3.3 <i>Spominska plošča – Maistrovi borci za severno mejo</i>	18
2.3.4 <i>Spominska plošča – Žrtve med drugo svetovno vojno</i>	19
2.3.5 <i>Spominska plošča – Kerenčičeva domačija</i>	21
2.3.6 <i>Spominska plošča – Dogodki povezani z osamosvojitvijo Slovenije</i>	23
3 RAZISKOVALNI DEL	25
3.1 <i>Analiza anketnega vprašalnika</i>	25
3.2 <i>Izdelava vodene učne poti</i>	34
3.2.1 <i>Izpeljava vodenega ogleda s pomočjo učne poti</i>	35
3.3 <i>Izdelava izobraževalnega filmčka</i>	42
4 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK	44
5 PRILOGE	46
5.1 <i>Anketni vprašalnik - POZNAVANJE DOMAČEGA KRAJA</i>	46
5.2 <i>Anketni vprašalnik – PO VODENI UČNI POTI</i>	50
5.3 <i>Anketni vprašalnik – PO OGLEDU IZOBRAŽEVALNEGA FILMČKA</i>	51
6 VIRI IN LITERATURA	52

KAZALO SLIK

Slika 1: Časovni trak dogajanja v Pesnici	10
Slika 2: Pesniški viadukt označen na zemljevidu	11
Slika 3: Pesniški viadukt upodobljen na Jungblutovem akvarelu	13
Slika 4: Nov železniški viadukt Pesnica	14
Slika 5: Stari viadukt Pesnica	14
Slika 6: Bunker v Peklu, ki leži nad železniško progo med Pesniškim viaduktom in predorom Košaki	15
Slika 7: Spominska plošča, posvečena krajanu Pesnice Lojzetu Štandekerju	16
Slika 8: Spominska plošča, posvečena krajanu Pesnice Ivu Štandekerju	17
Slika 9: Spominska plošča, posvečena dogodkom, povezanimi s severno mejo	18
Slika 10: Spominska plošča, posvečena žrtvam druge svetovne vojne	19
Slika 11: Spominska plošča, posvečena družini Kerenčič	21
Slika 12: Družinsko drevo ožje družine Kerenčič	22
Slika 13: Spominska plošča, posvečena dogodkom, povezanimi z osamosvojitvijo Slovenije ..	23
Slika 14: Lipa samostojnosti	24
Slika 15: Letak vodene učne poti	34
Slika 16: Izris poti	35
Slika 17: Interaktivne strani prve točke	36
Slika 18: Interaktivne strani prve točke	37
Slika 19: Zadnja interaktivna stran prve točke	37
Slika 20: Interaktivni strani druge točke	38
Slika 21: Interaktivni strani tretje točke	39
Slika 22: Interaktivni strani četrte točke	39

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Oceni svoje znanje o poznavanju svojega domačega kraja, njegove zgodovine in razvoja 1–3 (2. triada)	25
Graf 2: Oceni svoje znanje o poznavanju svojega domačega kraja, njegove zgodovine in razvoja 1–3 (3. triada)	25
Graf 3: Ali si že videl ali slišal za bunkerje v okolici Pesnice? (2. triada)	26
Graf 4: Ali si že videl ali slišal za bunkerje v okolici Pesnice? (3. triada)	26
Graf 5: Si že slišal za Pesniški viadukt?	27
Graf 6: Ali si že kdaj slišal za Marico Kerenčič? (2. triada)	28
Graf 7: Ali si že kdaj slišal za Marico Kerenčič? (3. triada)	28
Graf 8: Kako dobro si seznanjen s to osebnostjo? (Lojze Štandeker) (2. triada).....	29
Graf 9: Kako dobro si seznanjen s to osebnostjo? (Lojze Štandeker) (3. triada).....	29
Graf 10: Kako dobro si seznanjen s to osebnostjo? (Ivo Štandeker).....	29
Graf 11: Kako dobro si seznanjen s tem spominskim obeležjem? (Obeležje žrtev druge svetovne vojne).....	30
Graf 12: Kako dobro si seznanjen s tem dogodkom? (Maistrovi borci za severno mejo).....	30
Graf 13: Kako dobro si seznanjen z dogodki, povezanimi z osamosvojitvijo Slovenije?	31
Graf 14: Kako dobro si seznanjen s tem spominskim obeležjem? (Kerenčičeva domačija)	31
Graf 15: Kje si izvedel največ podatkov o svojem domačem kraju? (2. triada)	32
Graf 16: Kje si izvedel največ podatkov o svojem domačem kraju? (3. triada)	32
Graf 17: Na kakšen način bi si želel bolje spoznati svoj domači kraj? (2. triada).....	32
Graf 18: Na kakšen način bi si želel bolje spoznati svoj domači kraj? (3. triada).....	33
Graf 19: Ali ti je bilo spoznavanje domačega kraja s pomočjo qr kod zanimivo?	40
Graf 20: Od 1 do 3 oceni, kako ti je bilo všeč spoznavanje preteklosti domačega kraja s pomočjo qr kod	40
Graf 21: Ali si se o svojem domačem kraju naučil-a kaj novega?	41
Graf 22: Bi še kaj vključil-a v predstavitev učne poti?	41
Graf 23: Ali ti je bilo spoznavanje domačega kraja s pomočjo izobraževalnega filmčka zanimivo?	42
Graf 24: Od 1 do 3 oceni, kako ti je bilo všeč spoznavanje domačega kraja s pomočjo izobraževalnega filmčka	42
Graf 25: Ali si se o svojem domačem kraju naučil-a kaj novega?	43
Graf 26: Bi še kaj vključil-a v predstavitev izobraževalnega filmčka?.....	43

POVZETEK

Vsak dan na poti v šolo sem se sprehodila mimo kulturnega doma v Pesnici in ob tem opazila več spominskih obeležij. Sprva nisem veliko vedela o tem, kakšno zgodovinsko ozadje imajo. Zgodovinsko ozadje teh spominskih obeležij in preteklost domačega kraja, Pesnice pri Mariboru, sta me vedno bolj zanimala, zato sem si zadala nalogo, da ju raziščem. Zanimalo me je tudi, kako dobro so s preteklostjo svojega domačega kraja seznanjeni moji vrstniki, zato sem pripravila anketni vprašalnik, s katerim sem to preverila. Ugotovila sem, da so, tako kot sem bila jaz, tudi moji vrstniki bolj malo seznanjeni z dogodki iz preteklosti, ki so povezani z našim krajem. Svoje vrstnike sem o preteklosti domačega kraja želela bolj ozavešiti in zato sem pripravila vodeno učno pot s pomočjo qr kod in izobraževalni filmček, ki omogočata, da lahko učenci, samostojno ali pod vodstvom, raziščejo preteklost našega kraja.

Ključni pojmi: vodena učna pot, zgodovina, spominska obeležja, Pesnica pri Mariboru

ZAHVALA

Zahvalila bi se rada svoji mentorici za vse nasvete in podporo pri pisanju raziskovalne naloge. Zahvala gre tudi lektorici, ki je besedilo slovnično pregledala. Zahvaljujem se tudi vsem učencem, ki so sodelovali pri reševanju anketnega vprašalnika in pri izpeljavi vodene učne poti. Prav tako se zahvaljujem g. Zdravku Edru za pripravljenost sodelovati v intervjuju.

1 UVOD

Vsak dan na poti v šolo sem se sprehodila mimo kulturnega doma in ob tem opazila več spominskih obeležij. Sprva nisem vedela veliko o tem, kakšno zgodovinsko ozadje imajo. Zgodovinsko ozadje teh spominskih obeležij in preteklost domačega kraja sta me vedno bolj zanimala, zato sem si zadala nalogo, da raziščem čim več podatkov o tej temi. Zanimalo me je tudi, kako dobro so s preteklostjo svojega domačega kraja seznanjeni moji vrstniki. Svoje vrstnike sem o preteklosti domačega kraja želela bolje ozavestiti in zato sem pripravila vodeno učno pot in izobraževalni filmček. Za ta dva pripomočka sem se odločila, da bi mladim zgodovino domačega kraja približala na sodobnejši način.

1.1 Namen in cilji

Namen raziskovalne naloge je raziskati, kako dobro učenci naše šole poznajo dogodke, ki so povezani z zgodovino našega kraja, raziskati zgodovinsko ozadje spominskih obeležij v Pesnici pri Mariboru ter pripraviti pripomočka, s katerima bi to temo približala svojim vrstnikom.

Za nalogo sem si za glavni cilj zadala, da pripravim vodeno učno pot in izobraževalni filmček, s katerima bi na zanimiv način učencem bolje približala zgodovino domačega kraja.

1.2 Hipoteze

Zastavila sem si naslednje hipoteze:

H1: Učenci so slabo seznanjeni s spominskimi obeležji v svojem domačem kraju.

H2: Učenci so slabo seznanjeni s preteklostjo svojega domačega kraja.

H3: Vodena učna pot lahko učencem bolje približa zgodovino domačega kraja.

H4: Učencem bo spoznavanje preteklosti domačega kraja s pomočjo izobraževalnega filmčka zanimivo.

1.3 Raziskovalne metode dela

- Zbiranje in študij literature ter zgodovinskih virov.
- Priprava anketnega vprašalnika in analiza podatkov.
- Izdelava vodene učne poti.
- Izdelava izobraževalnega filmčka.

Za svojo raziskovalno nalogo sem uporabila več raziskovalnih metod dela. Najprej sem se posvetila zbiranju in študiju literature ter zgodovinskih virov, kot sta na primer Šolska kronika in šolski časopis Naš list. Pri raziskovanju zgodovine domačega kraja sem uporabila tudi razstavo z naslovom Podobe našega kraja – Pesnica skozi čas, ki krasi naš šolski hodnik in je nastala leta 2016.

Nato sem s pomočjo aplikacije 1ka pripravila anketni vprašalnik z vprašanji, ki se nanašajo na preteklost domačega kraja. Sledila je analiza anketnega vprašalnika.

Izdelala sem vodeno učno pot in izobraževalni filmček. Pri tem sem uporabila metodo zbiranja podatkov s pomočjo literature, delo na terenu in uporabo digitalne tehnologije.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Kratek zgodovinski pregled kraja Pesnica pri Mariboru

Izvor imena Pesnica je povezan z reko Pesnico, ki se je prvič pojavila v virih iz leta 1139. Pesnica je bila zapisana in izgovorjena na več različnih načinov, saj je včasih pripadala Sp. Štajerski v Avstrijskem cesarstvu in kasneje Avstro-Ogrski (Podobe našega kraja – Pesnica skozi čas, 2016).

Kraj Pesnica se začne razvijati šele z razvojem železnice. Južna železnica se je gradila v letih od 1839 do 1857 in je takrat povezovala dve veliki mesti, Dunaj in Trst, najprej Avstrijskega kasneje pa Avstro-Ogrskega cesarstva, kateremu je pripadalo tudi naše ozemlje. Skozi Pesnico so železnico speljali leta 1846. Ta prometna povezava je pripomogla k razvoju kraja in okolice (Podobe našega kraja – Pesnica skozi čas, 2016).

To je bil tudi čas, ko se je na Spodnjem Štajerskem okrepil proces ponemčevanja. Na prelomu v 20. stoletje srečamo v Pesnici nekaj nemških veleposestnikov, trgovcev in lastnikov industrijskih obratov v Mariboru (Podobe našega kraja – Pesnica skozi čas, 2016).

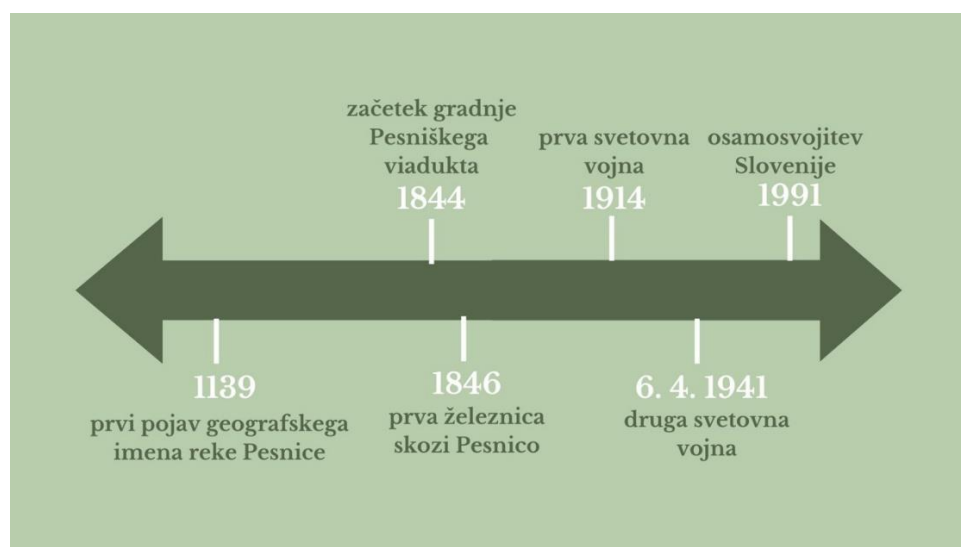
Vsenemški pritisk je prekinila prva svetovna vojna, ki je prinesla velike spremembe. Avstro-Ogrska je razpadla in nastala je nova država, Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev (leta 1929 Kraljevina Jugoslavija), v katero je spadala tudi današnja Pesnica. Največ zaslug za ohranitev narodnostne meje so imeli general Maister in njegovi borci. V njihov spomin imamo danes v Pesnici spominsko obeležje, ki je vzidano v pročelje prenovljenega kulturnega doma (Podobe našega kraja – Pesnica skozi čas, 2016).

Med obema vojnama so se ljudje ukvarjali z vinogradništvom, sadjarstvom in živinorejo. Prebivalci so kmetijske pridelke vozili v bližnji Maribor, kjer so meščane oskrbovali z jajci, mlekom, maslom in perutnino. Sadje pa so na veliko izvažali v tujino. Pri tem sta pomembno vlogo odigrali železnica in železniška postaja v Pesnici, ki je bila takrat pospeševalec takratnega gospodarskega razvoja slovenjegoriškega podeželja (Žiberna, Vidmar, Radovanovič, & Dreu, 2014).

Med drugo svetovno vojno je Pesnica prišla pod nemško okupacijsko cono. Okupacijska oblast je zelo hitro uvedla nemška krajevna imena in se lotila še drugih ponemčevalnih ukrepov. Središče osvobodilnega gibanja v Pesnici je bila Kerenčičeva domačija. Pripadniki Lackovega odreda so tudi večkrat uničili železniško progo proti Mariboru. V spomin na tiste, ki so izgubili življenja med narodno osvobodilnim bojem, so postavili spominsko obeležje (Podobe našega kraja – Pesnica skozi čas, 2016).

Kraj se je zaradi bližine Maribora, kjer so se njegovi prebivalci zaposlili, začel razvijati v šestdesetih letih 20. stoletja. V tem času so v kraju zgradili pomembne stavbe, ki so kraj zaznamovale. Leta 1948 so pričeli z gradnjo združnega doma, ki je z otvoritvijo kulturno prosvetne dvorane leta 1953 postal kulturno središče kraja. Naselje se je začelo širiti severno in južno od šole. Še posebej je kraj doživel nagel razvoj po letu 1980, ko je postal občinsko središče (Podobe našega kraja – Pesnica skozi čas, 2016).

Danes je Pesnica občinsko središče z obnovljeno šolsko zgradbo z veliko telovadnico, z razširjenim in obnovljenim vrtcem, z večnamenskim kulturnim, turističnim in podjetniškim centrom. V kraju se nahajata tudi Sadjarski center in Štajerski tehnološki park, ki predstavljata inkubator gospodarskega razvoja. Danes pridobiva veljavo izletniški kmečki turizem v navezavi s kulturno in naravno dediščino kraja (Podobe našega kraja – Pesnica skozi čas, 2016).

Slika 1: Časovni trak dogajanja v Pesnici

Vir: Lastni, 2023

2.2 Kulturna dediščina

Kulturna dediščina zajema vse, kar je človek v preteklosti ustvaril in zapustil potomcem. Je pomemben del kulture vsakega naroda. Kulturno dediščino delimo na materialno kulturno dediščino in nematerialno kulturno dediščino. Materialno kulturno dediščino sestavljata nepremična kulturna dediščina (stavbe, mestna jedra, ostanki obzidja ...), premična kulturna dediščina (predmeti, arhivsko gradivo in knjižnično gradivo). Nematerialna kulturna dediščina je dediščina, ki jo je človek skozi zgodovino ustvaril in uporabljal, npr. veščine, šege, ustna izročila ipd. (Bregar Mazzini, Oblak, & Roudi, 2017).

2.2.1 Pesniški viadukt

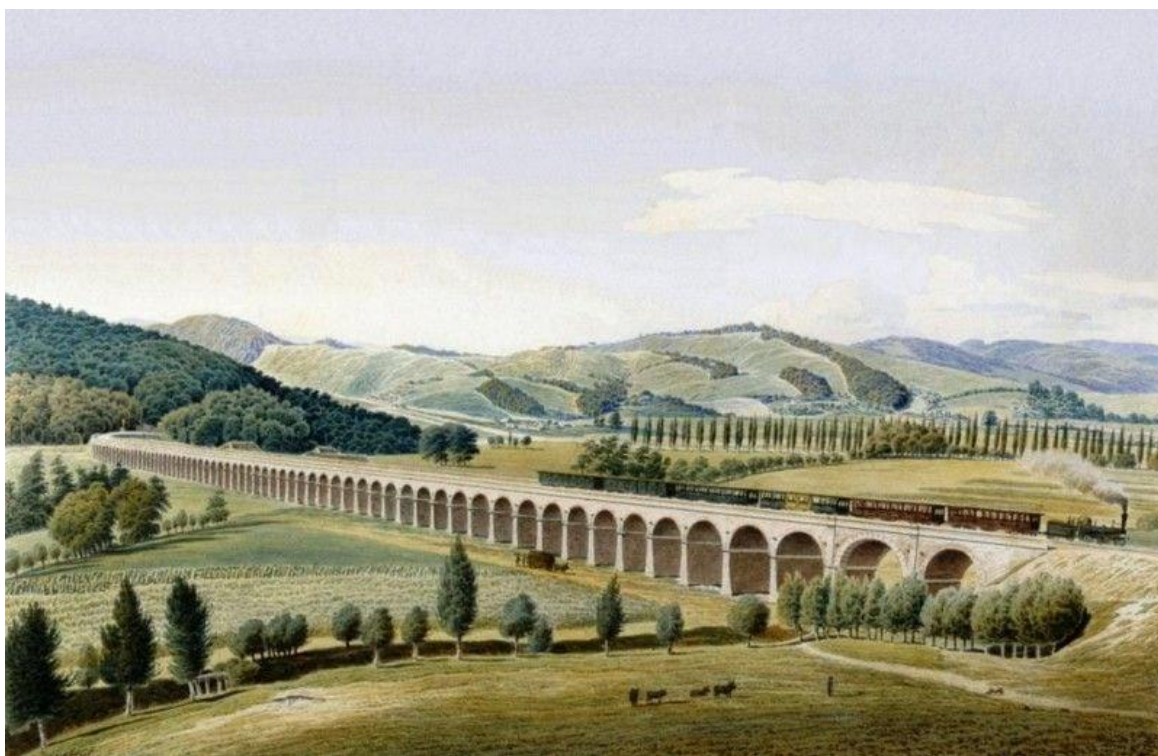
Pesniški viadukt sodi v nepremično kulturno dediščino in je vpisan v Register kulturne dediščine, in sicer kot spomenik lokalnega pomena. Sodi med profano stavbno dediščino, ki je zavarovana v pristojnosti ZVKD OE Maribor (Republika Slovenija Ministrstvo za kulturo, n. d.).

Slika 2: Pesniški viadukt označen na zemljevidu

Vir: GisKD pregledovalnik

Pesniški viadukt se je gradil v sklopu odseka Južne železnice med Gradcem in Mariborom. Večkrat poplavljeno Pesniško dolino so se odločili premestiti z viaduktom. Gradnja pod nadzorom Carla von Ghege se je pričela spomladi 1844 in trajala do leta 1846. Opečnati viadukt je stal na 66 stebrih, ki so temeljili na hrastovih pilotih. Za gradnjo naj bi porabili več kot 2,8 milijona opek. Viadukt je bil visok 21 metrov in dolg 649 metrov, s čimer je bil najdaljši premostitveni objekt na celotni trasi Južne železnice med Dunajem in Trstom. Železnico in viadukt so preizkusili 2. maja 1846, uradno so jo odprli en mesec pozneje. Komaj desetletje po odprtju viadukta so se že začele kazati težave zaradi slabe kvalitete opečnatega materiala in temeljenja s hrastovimi piloti. Ker bi bila gradnja novega viadukta predraga, so se odločili, da ga zasujejo. Po nekaterih podatkih so z vlaki dovažali pesek, gradbeni material in zasipali most. Tam, kjer je tekla reka Pesnica, so zgradili nov most, na ostalem delu pa so porušili oboke in vmesne prostore zapolnili z gradbenim materialom. Dela so trajala več let, končali naj bi jih okoli leta 1905. Po drugih podatkih, kar dokazujejo tudi nekateri dokumenti, pa so poleti 1860 po tirih pričeli dovažati gramoz in do marca 1861 čez reko Pesnico na severnem koncu ter nadvozom nad cesto Pesnica–Lenart na južnem koncu zasuli v nasip, po katerem je bila speljana železniška proga. Nekje na sredini nasipa so naredili še prepust za potok Črnec. Podoba Pesniškega viadukta se je ohranila le na akvarelu Ferdinanda Jungbluta (Uradno glasilo slovenskih občin, 2022).

Slika 3: Pesniški viadukt upodobljen na Jungblutovem akvarelu

Vir: Mariborinfo

Konec leta 2020 se je začela gradnja novega, 3,7 km dolgega, železniškega odseka med Mariborom in Pesnico. Na tem odseku proge, poleg 1,5 km dolgega predora, se nahaja tudi novi dvotirni viadukt Pesnica, ki se ponaša s širino 14 m in dolžino 912 m ter je hkrati najdaljši železniški viadukt v Sloveniji (Markelj, 2023).

Že leta 2021 so tedanji poslanec Marijan Pojbič, občina Pesnica in Mestna občina Maribor podali pobudo, da bi stari viadukt Pesnica in predor v Košakih po izgradnji nove proge uporabili za kolesarsko pot. Z ureditvijo kolesarske poti bi dobili najlažjo in varno pot za kolesarjenje iz smeri Pesnice, Šentilja in celo Avstrije. Kolesarska pot bi bila najkrajša pot med Pesnico in Šentiljsko cesto v Mariboru. (Veršič D. , 2023)

Slika 4: Nov železniški viadukt Pesnica

Vir: Lastni, 2024

Slika 5: Stari viadukt Pesnica

Vir: Lastni, 2024

2.2.2 Bunkerji

Vojaški bunkerji v naši občini, imenovani Rupnikova linija, so bili zgrajeni pred 2. svetovno vojno z namenom braniti našo severno mejo pred Nemci. Gradnja se je začela leta 1938 in bila prekinjena zaradi nemške priključitve Avstrije. Bunker na fotografiji (Slika 6) spada med topovske bunkerje. Stene in strop v teh bunkerjih so debeli 50 cm (Jankovič Potočnik, 2009).

Slika 6: Bunker v Peklu, ki leži nad železniško progo med Pesniškim viaduktom in predorom Košaki

Vir: Lastni, 2024

Bunkerji so danes bolj ali manj nedotaknjeni, saj beton uspešno kljubuje času. So pa v notranjosti nekaterih, zaradi ponekod nevestnih domačinov, nastali kupi smeti, ne vedoč, da so se v nekaterih od teh bunkerjev borili in tudi umirali naši predniki (Veršič, 2020).

2.3 Spominska obeležja v Pesnici pri Mariboru

Spominska obeležja so objekti, ki označujejo zgodovinske dogodke, posameznike ali skupine ljudi. To vključuje spomenike, spominske plošče, obeliske, kipe in druge simbole, postavljene na javnih mestih. Namen teh objektov je ohranjanje spomina na preteklost, spodbujanje

zavedanja o zgodovinski dediščini ter omogočanje razmisleka o preteklih dogodkih (Spominska obeležja, n. d.).

2.3.1 Spominska plošča – Lojze Štandeker

Slika 7: Spominska plošča, posvečena krajanu Pesnice Lojzetu Štandekerju

Vir: Lastni, 2023

Lojze Štandeker se je rodil 8. 7. 1911 v Gačniku pri Pesnici. Po osnovni šoli v Jarenini je obiskoval klasično gimnazijo v Mariboru. Po končani gimnaziji se je vpisal v gledališko šolo. Pred vojno se je preizkušal kot režiser v Pesnici in ustvaril svojo prvo dramo "Prevara" leta 1938. Med vojno je bil skupaj z družino svoje žene izgnan v Bosno in Hercegovino. Njegova družina je ostala v Gačniku, medtem ko je Štandeker srečal pisatelja Josipa Vandota na poti v izgnanstvo. Štandeker je preživel čas v sprejemnem taborišču Brčko, kjer je s pomočjo Safeta Pašića in Ferda Delaka dobil angažma kot igralec in režiser v Hrvaškem državnem gledališču v Banjaluki. V izgnanstvu mu je umrla žena. Štandeker se je kot zaveden Slovenec in nasprotnik nacizma ter fašizma pridružil ilegalnemu odporu v Banjaluki. Kasneje je deloval tudi v Pulju, do leta 1971. Potem je deloval v Virovitici, kjer je 11. 12. 1983 tudi umrl (ŠTANDEKER, Lojze, 2021; Partlič, 2023).

2.3.2 Spominska plošča – Ivo Štandeker

Slika 8: Spominska plošča, posvečena krajanu Pesnice Ivo Štandekerju

Vir: Lastni, 2023

Ivo Štandeker se je rodil 22. 8. 1961. Svoje otroštvo je preživel v Pesnici pri Mariboru. Po šolanju na Prvi gimnaziji v Mariboru je študiral germanistiko in primerjalno književnost v Ljubljani. Deloval je v uredništvu Mladine, kjer je bil soavtor novinarskih form in rubrik. Bil je tudi ljubitelj stripa in likovni urednik Mladine. Kljub novinarski dejavnosti se ni odrekel svoji osnovni stroki, prevajalstvu. Prevajal je težka teoretska besedila. Štandeker je postal znan predvsem po svoji reportaži »Boj pri Štrihovcu«, ki je dokumentirala dogodke med barikadami od Pesnice do Šentilja med vojno junija 1991. Njegov novinarski standard je bil, da piše le o stvareh, ki jih je sam doživel in videl. Pisal je za revijo Mladina. Med vojno ob razpadu Jugoslavije je srečal ameriško fotoreporterko Jano Schneider, s katero sta kasneje skupaj obiskala vojna žarišča v bivši Jugoslaviji. Dne 16. 6. 1992 je umrl v Sarajevu, saj ga je težje ranila tankovska granata. Posmrtno je prejel častni znak svobode RS z utemeljitvijo »za izjemne zasluge pri obrambi svobode in uveljavljanju suverenosti RS«. Leta 2019 je posmrtno prejel plaketo mesta Sarajeva, leta 2022 pa je posmrtno postal častni občan Občine Pesnica (ŠTANDEKER, Ivo, 2023).

2.3.3 Spominska plošča – Maistrovi borci za severno mejo

Slika 9: Spominska plošča, posvečena dogodkom, povezanimi s severno mejo

Vir: Lastni, 2023

Slovensko narodno gibanje je pridobilo moč v drugi polovici leta 1917 in 1918. Največjo zaslugo za ohranitev narodnostne meje in tega, da je območje Sp. Štajerske pripadalo po prvi svetovni vojni Slovincem, je imel general Maister s svojimi slovenskimi častniki in vojaki. V njihov spomin imamo danes v Pesnici spominsko obeležje, ki je vzdano v pročelje kulturnega doma. Slovenci so se že ob razpadu Avstro-Ogrske začeli bojevati za določitev severne meje po narodnostni meji. Pri tem so si prizadevali za uresničitev programa Zedinjene Slovenije v okviru Države SHS in pozneje Kraljevine SHS. General Maister je tako obranil slovenski del Štajerske in dosegel mejo na Kobanskem in Muri (Penič, 1988).

Rudolf Maister, prvi slovenski general, se je rodil 29. marca 1874 v Kamniku. Leta 1918 je v Mariboru razglasil slovensko posest, prevzel poveljstvo in uspešno nastopil proti avstrijskim oficirjem. S svojimi ukrepi je Slovincem zagotovil Maribor, razorožil nemško varnostno stražo ter zasedel slovensko narodno mejo. Nemci so ga sovražili, vendar ni vedno dobil podpore Narodne vlade v Ljubljani. V ofenzivi maja 1919 je vodil Labotski odred, a kljub generalskemu činu je bil v novi jugoslovanski vojski odrinjen na nepomembne dolžnosti. Zaradi zdravstvenih težav se je kmalu upokojil in umrl 26. julija 1934 na Uncu pri Rakeku. Pokopan je v Mariboru. Čeprav ni bil vedno spoštovan, se je svetel spomin nanj ohranil med borci in Slovenci, ki so cenili njegova dejanja (Švanjcer, 1992).

2.3.4 Spominska plošča – Žrtve med drugo svetovno vojno

Slika 10: Spominska plošča, posvečena žrtvam druge svetovne vojne

Vir: Lastni, 2023

Druga svetovna vojna je v Pesnici prinesla ponovno nemško oblast in nemški jezik. Napad na Jugoslavijo se je začel 6. aprila 1941. Odpor jugoslovanske vojske je bil šibak in obrambna linija v Pesniški dolini ni nudila nikakršnega odpora, tako da je nemška vojska z lahkoto zasedla mariborsko območje. Ta dan je bila Pesnica še posebej svečana in okrašena. Skozi Pesnico se je iz Gradca proti Mariboru popeljal državni namestnik Uiberreither s svojim delovnim štabom. *»Za nekaj časa se je kolona ustavila, zaigrala je godba, zadoneli so navdušeni vzkliki. Kakor mnogi drugi slovenski domovi, je bil tudi naš dom ves tih. Naoknice smo zaprli.«* Tako piše v svojem spominu na ta dogodek Romana Kerenčič (Naš list, 1982).

Med vojno so občino Pesnica nemške okupacijske oblasti povečale za katastrski občini Dolnja Počehova in Pesniški Dvor. Okupacijske oblasti so zelo hitro uvedle nemška krajevna imena in se lotile še drugih ponemčevalnih ukrepov. Tako je Pesnica postala Pößnitz. Glavno vlogo pri ponemčevanju slovenske Štajerske je imela Štajerska domovinska zveza (Steirischer

Heimatbund), ki je bila edina dovoljena politična organizacija na slovenskem Štajerskem v času nacistične okupacije (Žiberna, Vidmar, Radovanovič, & Dreu, 2014).

Takoj po okupaciji so Nemci vpoklicali veliko mladih v vojsko, pri čemer je Štajerska domovinska zveza igrala pomembno vlogo s propagando in grožnjami. Sprva so se nekateri prostovoljno pridružili, vendar so jih kasneje večinoma prisilno mobilizirali. Iz Pesnice je odšlo v nemško vojsko 153 mladih moških. Usoda mnogih, padlih ali ujetih, ostaja neznana. Leta 1945 je bilo v šolski kroniki zabeleženo, da je *»15 moških padlo, še veliko pa se jih ni vrnilo iz ujetništva.«* (Šolska kronika, 1941–1945)

Svoja življenja so darovali za svobodo slovenskega naroda prebivalci tega kraja: Ivan Andlovic, Anton Kerenčič, Jože Kerenčič (Ivo), Jože Kerenčič (Janko), Marica Kerenčič, Zvonko Kerenčič, Franjo Lipovz, Pavel Plohl, Alojz Šaupperl, Lizika Venger in Ludvik Vlasak.

Anton Kerenčič – Bil je kmet in gostilničar. Nekaj let je bil tudi župan v Pesnici. Že leta 1941 se je vključil v narodnoosvobodilno gibanje. Dne 27. aprila 1944 so ga Nemci aretirali in zaprli na gradu Viltuš, kjer so ga zasliševali in mučili. Umrli je januarja 1945 v taborišču Dachau (Naš list, 1981).

Jože Kerenčič (Ivo) – Rojen 28. februarja 1923 v Pesnici pri Mariboru, je končal trgovsko šolo in sodeloval pri očetovem kmetovanju. Nato je bil nasilno mobiliziran v nemško vojsko. Med dopustom leta 1944 se je pridružil partizanom na Gorenjskem, postal borec koroškega odreda in padel oktobra 1944 v Kresnicah pri Litiji (Naš list, 1981).

Jože Kerenčič (Janko) oziroma narodni heroj – Bil je slovenski pisatelj, publicist in član OF. Od začetka poletja 1941 se je pisatelj vse več zadrževal v Pesnici, vendar je bil izdan. 17. novembra 1941 ga je gestapo aretiral v Pesnici. Ustreljen je bil kot talec 27. decembra 1941 na dvorišču sodnih zaporov v Mariboru (Naš list, 1981).

Marica Kerenčič (Jelka) – Rodila se je 1. decembra 1927, čeprav leta 1941 še ni dopolnila 14 let, so jo vključili v odporniško gibanje. Postala je članica SKOJ-u. Jeseni 1943 delala kot kurirka

za Gorenjsko. Leta 1944 se je pridružila Lackovemu odredu, kasneje pa so jo poslali na Pohorje in v Ljubno v partijsko šolo. Po končanem tečaju so jo poslali v Maribor za sekretarko SKOJ-a in mladine. Marca 1945 so jo zajeli, jo za nekaj časa zaprli. Ustreljena je bila aprila 1945 v Radvanju, ko je bila tik pred osvoboditvijo ustreljena še zadnja skupina talcev (Naš list, 1981).

Zvonko Kerenčič (Hotimir) – Rodil se je 29. 1. 1926 v Pesnici pri Mariboru. Do okupacije se je šolal na gimnaziji, nato je ostal doma na očetovi kmetiji. Takoj po okupaciji se je vključil v narodnoosvobodilno gibanje. Leta 1944 se je priključil partizanom Lackovega odreda. Padel je v boju leta 1944 na avstrijskem Koroškem, in sicer kot komisar III. bataljona Lackovega odreda (Naš list, 1981).

O ostalih žrtvah pa točnih podatkov ni raziskanih.

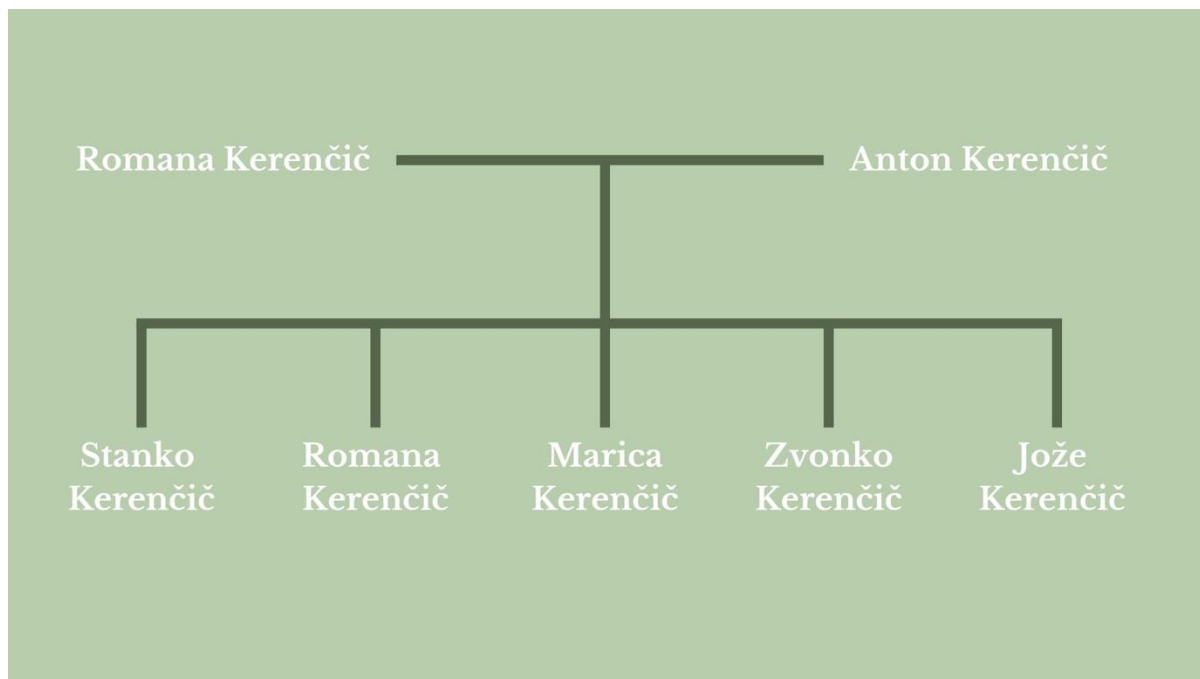
2.3.5 Spominska plošča – Kerenčičeva domačija

Slika 11: Spominska plošča, posvečena družini Kerenčič

Vir: Lastni, 2023

Spominska plošča se nahaja na nekdanji Kerenčičevi domačiji, ki je med drugo svetovno vojno odigrala ključno vlogo. Vidno so se izkazali Marica, Zvonko, Jože in njihov oče Anton Kerenčič, ki so z zavzetostjo žrtvovali svoja življenja za svobodo.

Slika 12: Družinsko drevo ožje družine Kerenčič

Vir: Lastni, 2024

Kerenčičeva domačija je zaradi več razlogov postala pomembno središče narodnoosvobodilnega gibanja v Pesnici. Prvič, Pesnica se je nahajala v bližini Maribora, ki je bil center nemške vojske in policije za Spodnjo Štajersko. Zaradi tega je bila ta regija pod strogim nadzorom gestapa. Kljub temu so se že kmalu po okupaciji pojavili prvi aktivisti, ki so spodbujali ljudi k narodni zavesti. V Kerenčičevi domačiji so se sestajali aktivisti OF in drugi sodelavci osvobodilnega gibanja, kot so Slava Klavora, Bojan Ilich, Slavko Šlander, Miloš Zidanšek in številni drugi. Kerenčičeva domačija je bila eno od središč, kjer so se začele oblikovati prve partizanske postojanke. Te postojanke so vzdrževale stike s Pohorjem, Kozjakom in Slovenskimi goricami, kar je pripomoglo k razvoju narodnoosvobodilnega gibanja v regiji. Leta 1943 je v Kerenčičevi domačiji delovala ilegalna ciklostilna tiskarna, kjer so razmnoževali veliko propagandnega gradiva in ga nato raznašali po vsej severovzhodni Sloveniji. Po vojni so odkrili, da je Kerenčičeva domačija igrala ključno vlogo v odporiškem gibanju. V gostilni so imeli bunker, ki je bil zgrajen že pred drugo svetovno vojno in je bil sprva

uporabljen za hlajenje pijače. Med okupacijo pa so ga uporabljali za skrivanje različnih materialov, saj je bil premajhen za skrivanje ljudi. Bunker je bil dobro skrit, vdolben v zemljo, v obliki stopnic v kotu točilnice. Uporabljali so ga le ponoči, ko v gostilni ni bilo gostov (Naš list, 1982); (Križanec, 2009).

Skupaj z dejavnostmi partizanskih postojank je prispevek Kerenčičeve domačije omogočil razvoj in podporo narodnoosvobodilnemu gibanju v regiji Pesnica med drugo svetovno vojno.

2.3.6 Spominska plošča – Dogodki povezani z osamosvojitvijo Slovenije

Slika 13: Spominska plošča, posvečena dogodkom, povezanimi z osamosvojitvijo Slovenije

Vir: Lastni, 2023

V sredo, 26. junija 1991, so po vsej Sloveniji, tudi v Pesnici, slovesno praznovali razglasitev samostojnosti države. Na trgu pred občinsko zgradbo je najprej potekal dvig zastave. Zastavo je dvignila Simona Eder, ki je bila odličnjakinja v osnovni šoli in je dobila to priložnost. Sledila je proslava, ki se je odvijala pred občinsko zgradbo, v kulturnem domu in na zemljišču Balunovih. Posadila se je lipa samostojnosti. Preden se je lipa posadila, se je v jamo položila časovna kapsula s posvetilomin denarjem ter kaseto, ki so jo Pesničani posneli. Lipo je blagoslovil takratni dekan iz Šentilja v Slovenskih goricah, Janez Horvat. Na proslavi se je pila Fabijanova penina iz Jakoba, vinogradništvo Fabijan je naredilo posebno steklenico s penino, na kateri je trobojnica slovenske zastave. Na proslavi so igrali Neuvirtovi Štajerci (Kurnik Zupanič, 2021; Eder, 2024).

Lipa, posajena pred kulturnim domom, je postala simbol rojstva Slovenije, ko je bila sredi Pesnice prvič razvita slovenska zastava. Kljub slovesu je lipa postala nema priča agresije nad Slovenijo, ko so tanki preplavili Pesnico. Lipa še danes stoji pred kulturnim domom, opominjajoč na pomembne dogodke in vztrajnost Slovenije (Kurnik Zupanič, 2021).

Slika 14: Lipa samostojnosti

Vir: Barbara Bradač

Gospod Eder se spominja tega slavnostnega dogodka s temi besedami: *»Tudi sam sem bil na tej proslavi, tam sem tudi nastopal z oktetom Pesnica, oblečen sem bil v vojaško uniformo, saj sem bil član teritorialne obrambe. Zadolžen sem bil za vojaško opremo, ki je bila takrat skladiščena v Svečinskem gradu. Dobil sem sporočilo, da se morem nemudoma vrniti, saj je bil načrtovan premik jugoslovanske vojske.«* (Eder, 2024)

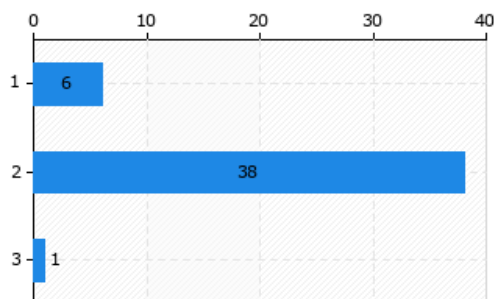
Že naslednji dan so bile enote jugoslovanske vojske na poti iz vojašnic v Mariboru proti mejnemu prehodu Šentilj. V sodelovanju s TO (Teritorialno obrambo) so takratni policisti, s pomočjo gradbene mehanizacije Cestnega podjetja Maribor, postavili barikado na mostu čez Pesnico. Ta barikada je pomenila prvo resno oviro, ki je tankovsko jugoslovansko četo za nekaj časa zaustavila. Tako se je tudi s tem dejanjem zapisala Pesnica v zgodovino slovenskega osamosvajanja (Kurnik Zupanič, 2021).

3 RAZISKOVALNI DEL

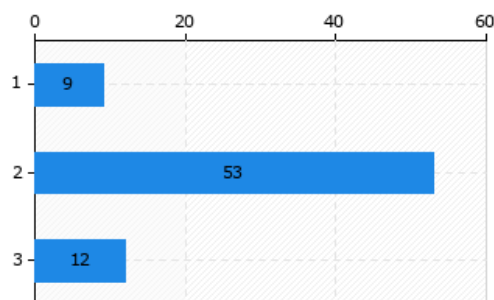
3.1 Analiza anketnega vprašalnika

Pri reševanju anketnega vprašalnika je sodelovalo 167 učencev, to so bili učenci 2. triade (4., 5. in 6. razred) in 3. triade (7., 8. in 9. razred), natančneje 73 učencev iz 2. triade in 94 učencev iz 3. triade. Pri analizi rezultatov, med katerimi se je opazila večja razlika, sem primerjala rezultate učencev 2. in 3. triade.

Graf 1: Oceni svoje znanje o poznavanju svojega domačega kraja, njegove zgodovine in razvoja 1–3 (2. triada)

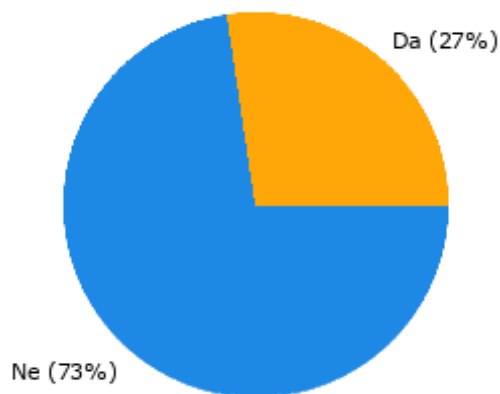
Vir: Lastni, 2023

Graf 2: Oceni svoje znanje o poznavanju svojega domačega kraja, njegove zgodovine in razvoja 1–3 (3. triada)

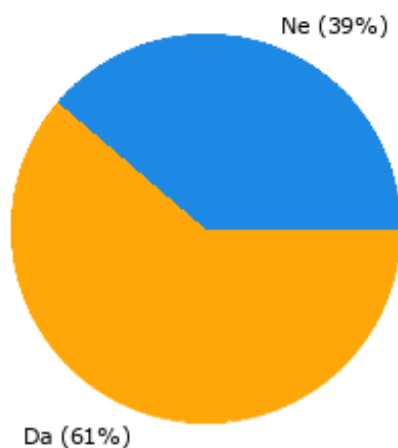
Vir: Lastni, 2023

Na lestvici, kjer je 1 označevalo slabo, 2 dobro in 3 odlično, je v obeh triadah večina učencev svoje znanje o poznavanju svojega domačega kraja, njegove zgodovine in razvoja ocenila z 2 (dobro).

Graf 3: Ali si že videl ali slišal za bunkerje v okolici Pesnice? (2. triada)

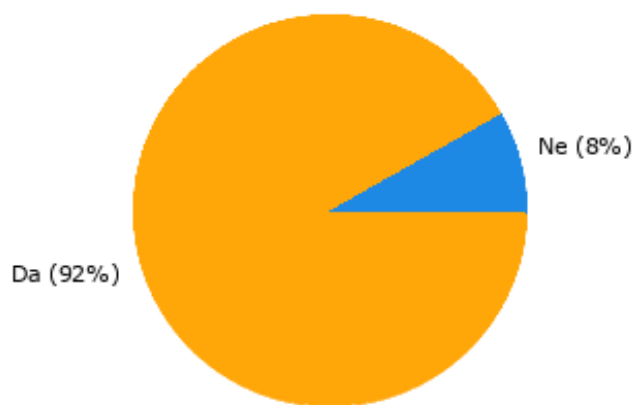
Vir: Lastni, 2023

Graf 4: Ali si že videl ali slišal za bunkerje v okolici Pesnice? (3. triada)

Vir: Lastni, 2023

Večina učencev 2. triade (73 %) še ni videla ali slišala za bunkerje v okolici Pesnice, medtem ko je večina učencev 3. triade (61 %) že videla ali slišala za bunkerje v okolici Pesnice. Dobra polovica učencev (51 %), ki je že videla ali slišala za bunkerje v okolici Pesnice, je zapisala, da so iz obdobja druge svetovne vojne.

Graf 5: Si že slišal za Pesniški viadukt?

Vir: Lastni, 2023

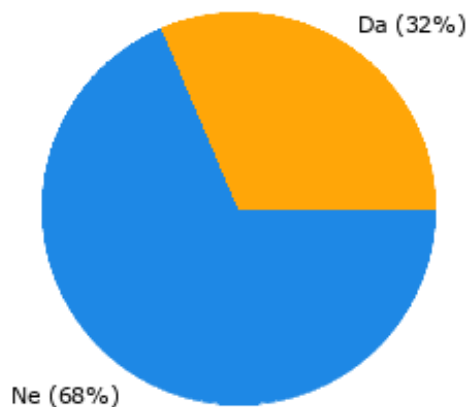
Večina anketiranih učencev (92 %) je že slišala za Pesniški viadukt. Učenci imajo o Pesniškem viaduktu naslednje informacije: da so Pesniški viadukt zasuli, ker ni bil več stabilen; da je pripomogel k razvoju kraja; da so pred kratkim na novo zgradili železniški viadukt.

Na vprašanje, Kaj je vplivalo na razvoj kraja Pesnica, je večina učencev odgovorila:

- Pesniški viadukt,
- železnica,
- Prometna povezava.

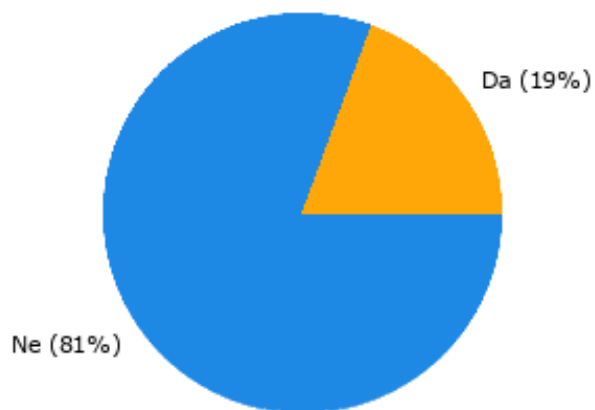
Na vprašanje, Ali veš, kako se osnovna šola Pesnica še imenuje? Namig: Ime je dobila po družini, ki je živela v bližini šole. Zapiši še drugo ime naše šole, so bili podani naslednji odgovori.

Drugo ime naše šole učencem ni znano, saj je le 7 % učencev zapisalo, da se naša šola imenuje po družini Kerenčič (Osnovna šola Kerenčičevih Pesnica).

Graf 6: Ali si že kdaj slišal za Marico Kerenčič? (2. triada)

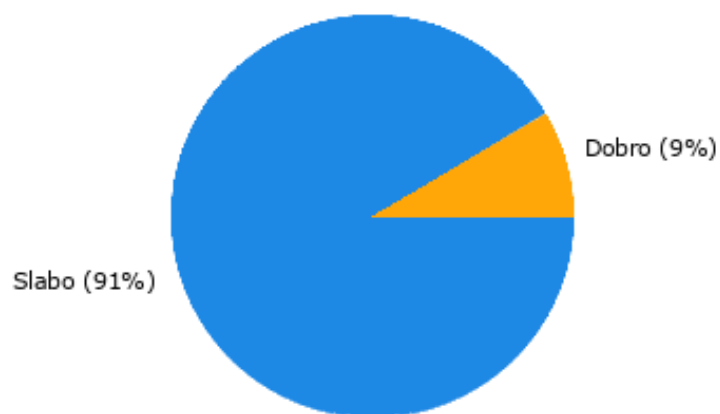
Vir: Lastni, 2023

Graf 7: Ali si že kdaj slišal za Marico Kerenčič? (3. triada)

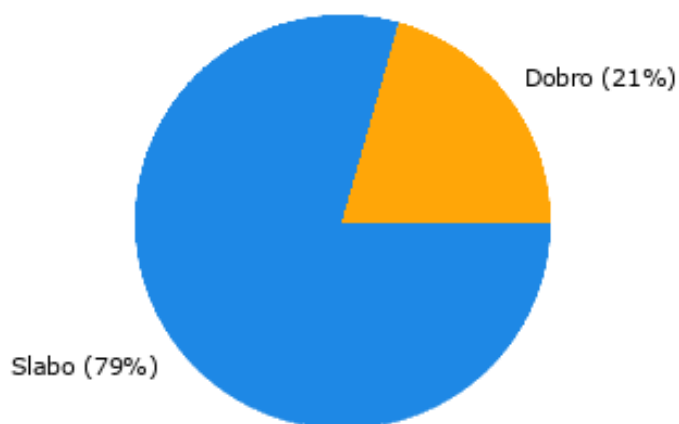
Vir: Lastni, 2023

Na vprašanje, ali so učenci že slišali za Marico Kerenčič, je večina učencev odgovorila, da še niso slišali zanjo. Kot je prikazano na grafih, je za Marico Kerenčič slišalo več učencev iz druge triade kot iz tretje.

Graf 8: Kako dobro si seznanjen s to osebnostjo? (Lojze Štandeker) (2. triada)

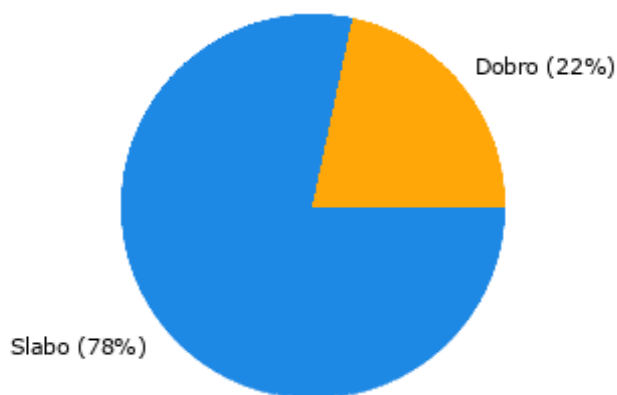
Vir: Lastni, 2023

Graf 9: Kako dobro si seznanjen s to osebnostjo? (Lojze Štandeker) (3. triada)

Vir: Lastni, 2023

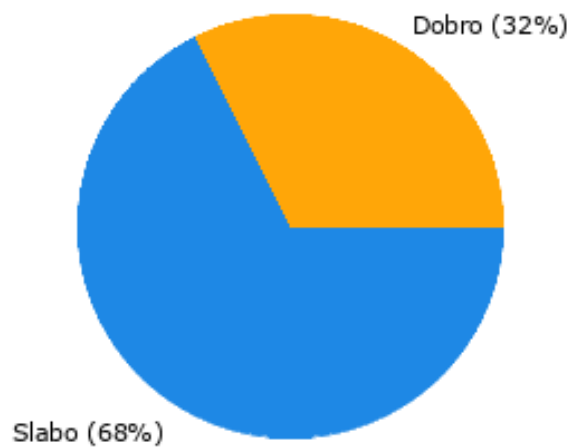
Večina učencev iz obeh triad je slabo seznanjena z Lojzetom Štandekerjem. Iz raziskave je razvidno, da so učenci tretje triade bolj informirani o njem.

Graf 10: Kako dobro si seznanjen s to osebnostjo? (Ivo Štandeker)

Vir: Lastni, 2023

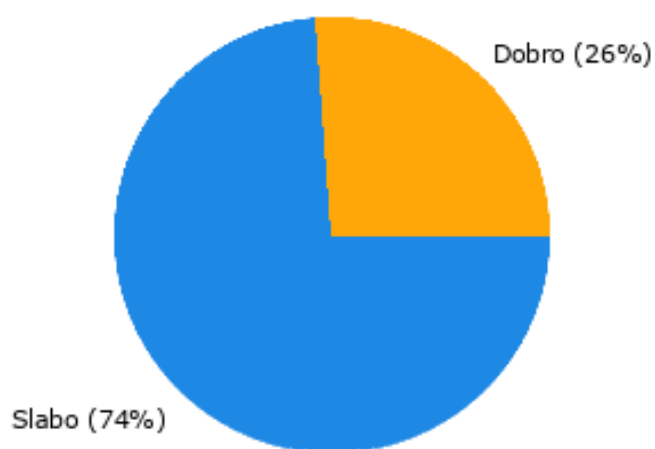
Večina učencev (78 %) je slabo seznanjena z Ivom Štandekerjem.

Graf 11: Kako dobro si seznanjen s tem spominskim obeležjem? (Obeležje žrtev druge svetovne vojne)

Vir: Lastni, 2023

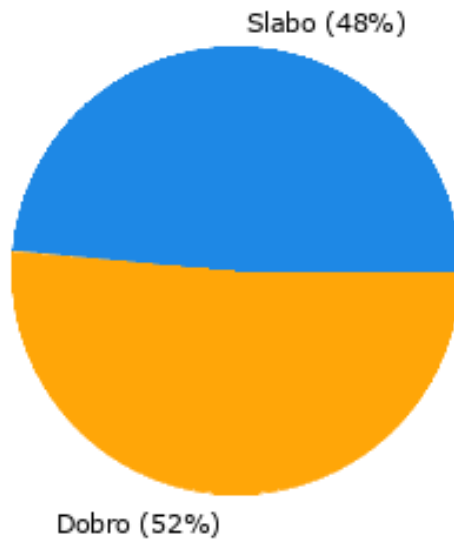
68 % učencev je slabo seznanjenih s spominskim obeležjem žrtev iz druge svetovne vojne.

Graf 12: Kako dobro si seznanjen s tem dogodkom? (Maistrovi borci za severno mejo)

Vir: Lastni, 2023

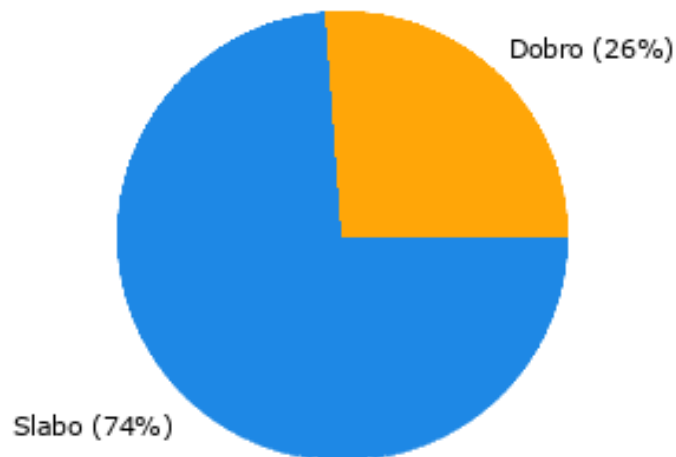
Večina učencev (74 %) je slabo seznanjenih z dogodki za severno mejo.

Graf 13: Kako dobro si seznanjen z dogodki, povezanimi z osamosvojitvijo Slovenije?

Vir: Lastni, 2023

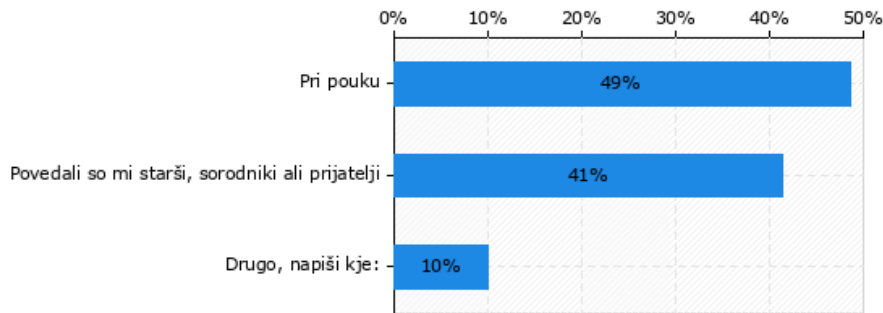
Polovica učencev je slabo seznanjena z dogodki osamosvojitve Slovenije.

Graf 14: Kako dobro si seznanjen s tem spominskim obeležjem? (Kerenčičeva domačija)

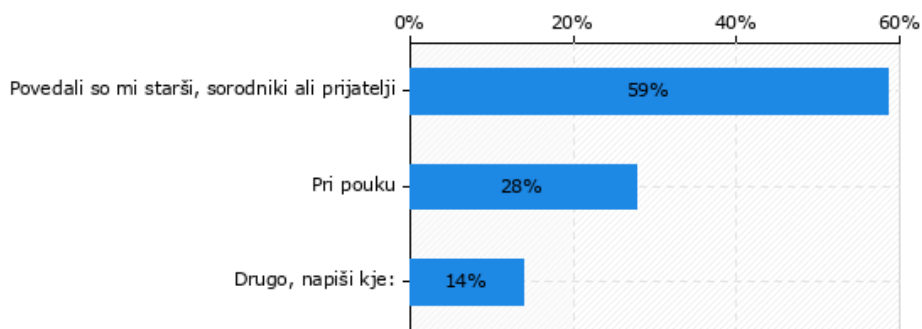
Vir: Lastni, 2023

Več kot polovica učencev (74 %) je slabo seznanjena s spominskim obeležjem Kerenčičeve domačije.

Graf 15: Kje si izvedel največ podatkov o svojem domačem kraju? (2. triada)

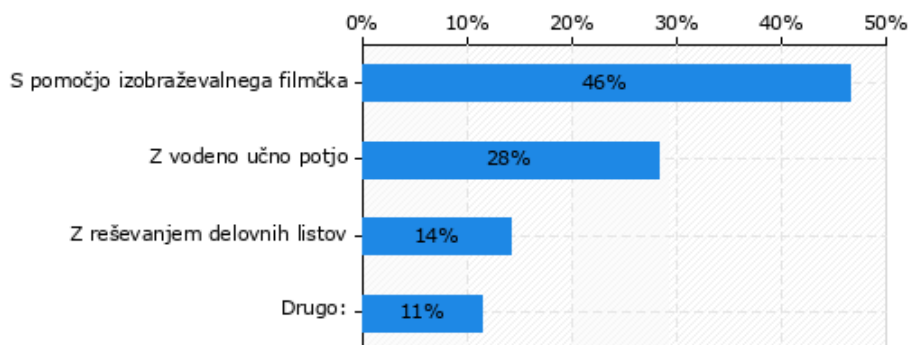
Vir: Lastni, 2023

Graf 16: Kje si izvedel največ podatkov o svojem domačem kraju? (3. triada)

Vir: Lastni, 2023

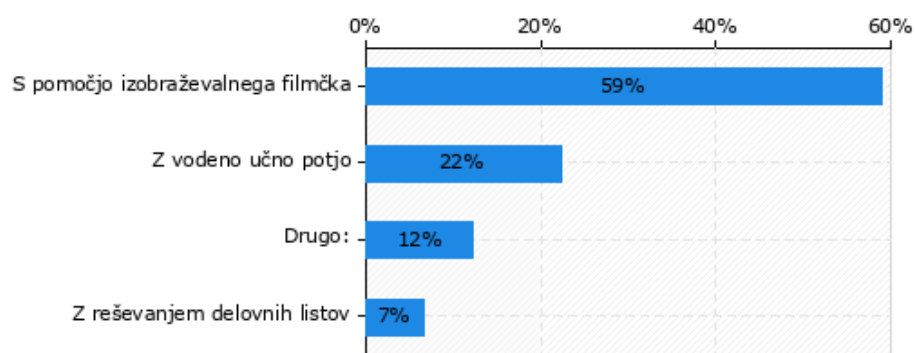
Večina učencev iz 2. triade (49 %) je znanje o svojem domačem kraju pridobila pri pouku, večina učencev iz 3. triade (59 %) pa je največ podatkov izvedela pri starših, sorodnikih in prijateljih

Graf 17: Na kakšen način bi si želel bolje spoznati svoj domači kraj? (2. triada)

Vir: Lastni, 2023

Graf 18: Na kakšen način bi si želel bolje spoznati svoj domači kraj? (3. triada)

Vir: Lastni, 2023

Večina učencev iz obeh triad bi si svoj domači kraj želela bolje spoznati s pomočjo izobraževalnega filmčka.

3.2 Izdelava vodene učne poti

Vodeno učno pot sem naredila s pomočjo programa Genially, letak pa s pomočjo programa Canva. Namen izdelave učne poti je, da bi učenci skozi kratek voden pohod, na zanimiv način, bolje spoznali svoj domači kraj. V učno pot sem vključila vprašanja, povezana s preteklostjo domačega kraja. Učna pot je narejena tako, da lahko učenci svoj domači kraj raziskujejo samostojno s pomočjo qr kod ali pod vodstvom.

**PO SLEDEH PRETEKLOSTI
PESNICE PRI MARIBORU**
(Vodena učna pot)

1. Točka: Spominska obeležja pri kulturnem domu

2. Točka: Spominsko obeležje posvečeno Kerenčičevi domačiji

3. Točka: Pesniški viadukt

4. Točka: Bunkerji

NAVODILA

Sprehodi se po vodeni učni poti in s pomočjo qr kod odkrivaj preteklost domačega kraja. Vsaka slika skriva vprašanje, s tipko na i pa prideš do dodatnih informacij. Želim ti zanimivo raziskovanje domačega kraja.

LEGENDA

= začetna stran

= dodatne informacije

IZRIS POTI **VIRI**

AVTORICA: RIA FEKONJA
MENTORICA: GORDANA RUBELJ

Slika 15: Letak vodene učne poti

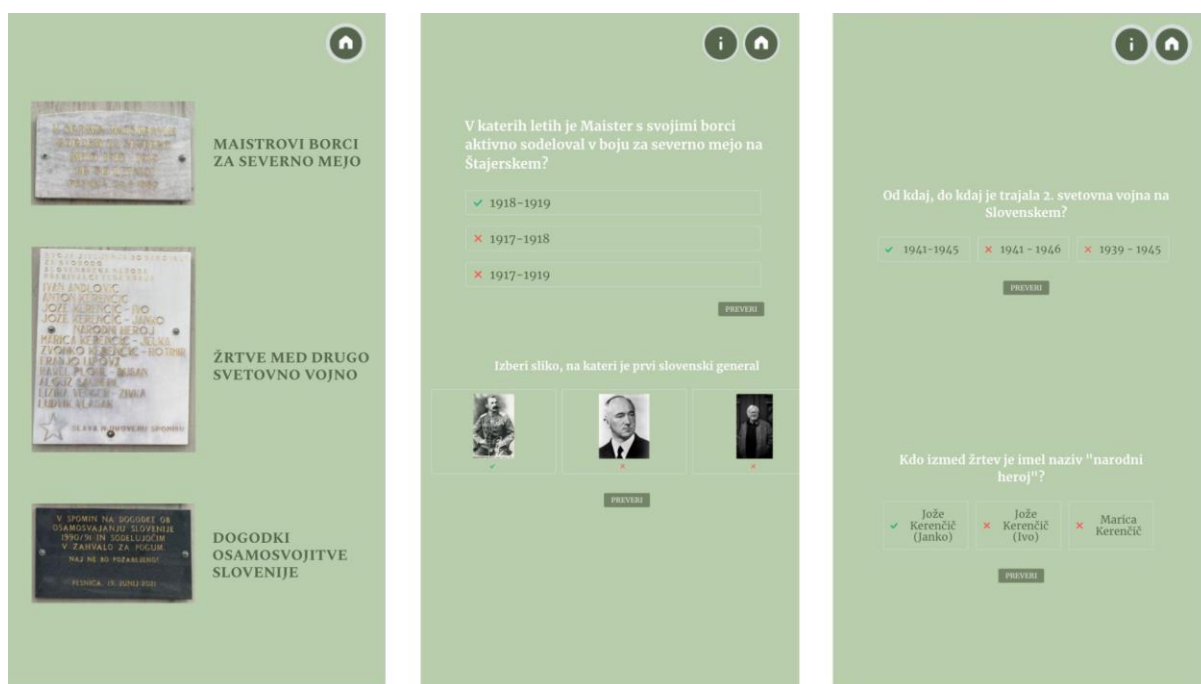
Slika 16: Izris poti

Vir: Lastni, 2024

3.2.1 Izpeljava vodenega ogleda s pomočjo učne poti

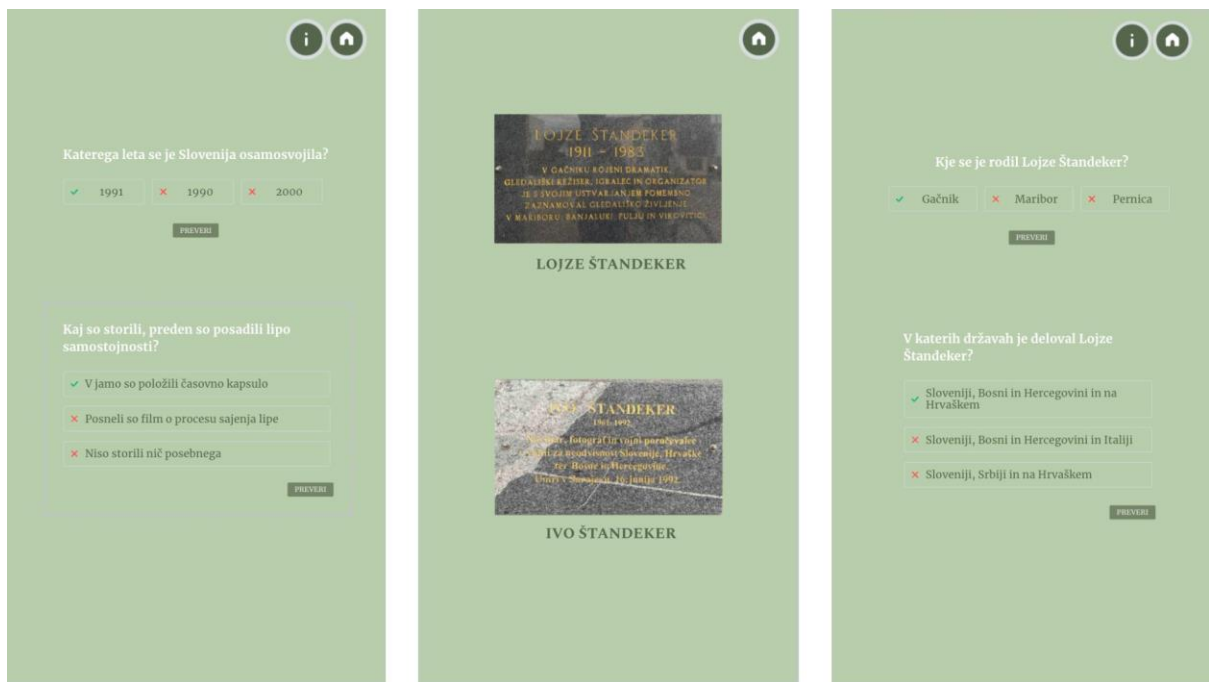
Skupina učencev je imela možnost preizkusiti vodeno učno pot. To je potekalo tako, da so učenci dobili letake s qr kodami katere so s pomočjo mobilnih naprav najprej skenirali in nato sledili nalogam in razlagi točk na učni poti. Za vsako qr kodo se namreč skriva interaktivna stran z vprašanji in dodatnimi informacijami.

Učenci so se sprehodili do prve točke, in sicer do kulturnega doma, kjer se nahajajo naslednja spominska obeležja, posvečena Maistrovim borcem za severno mejo, žrtvam med drugo svetovno vojno, dogodkom, povezanim z osamosvojitvijo Slovenije, Lojzetu in Ivu Štandekerju. Učenci so skenirali prvo qr kodo, ki je vodila do prve interaktivne strani s slikami spominskih obeležij. S klikom na posamezno spominsko obeležje se odpre nova interaktivna stran z vprašanji. Učenci so na vprašanja odgovorili s pomočjo dodatnih informacij ob kliku na i.

Slika 17: Interaktivne strani prve točke

Vir: Lastni, 2024

Slika 18: Interaktivne strani prve točke

Vir: Lastni, 2024

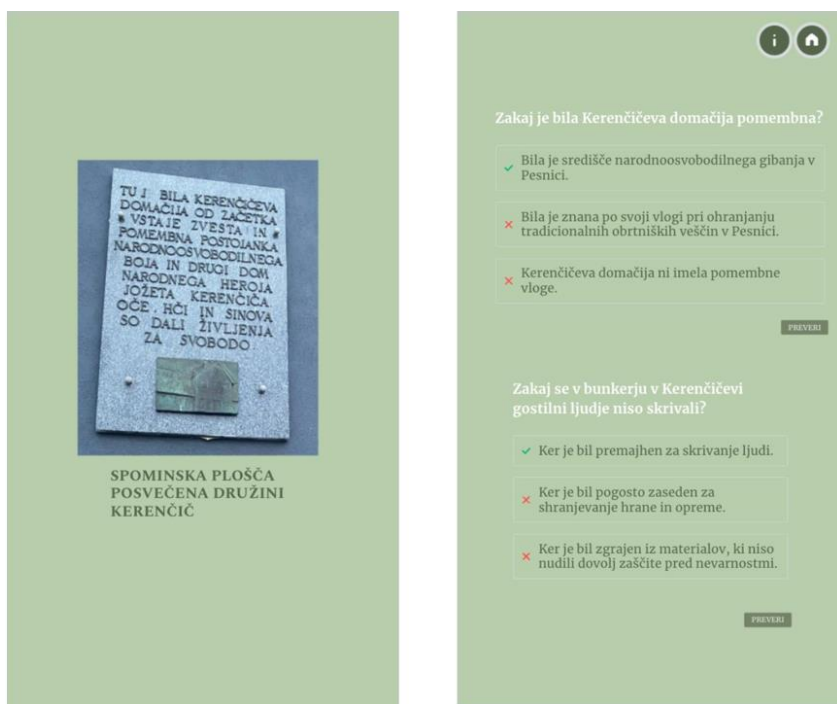

Slika 19: Zadnja interaktivna stran prve točke

Vir: Lastni, 2024

Učenci so se nato odpravili proti drugi točki, ki se nahaja na nekdanji Kerenčičevi domačiji. Na tej stavbi je tudi spominska plošča, posvečena družini Kerenčič. S skeniranjem druge qr kode

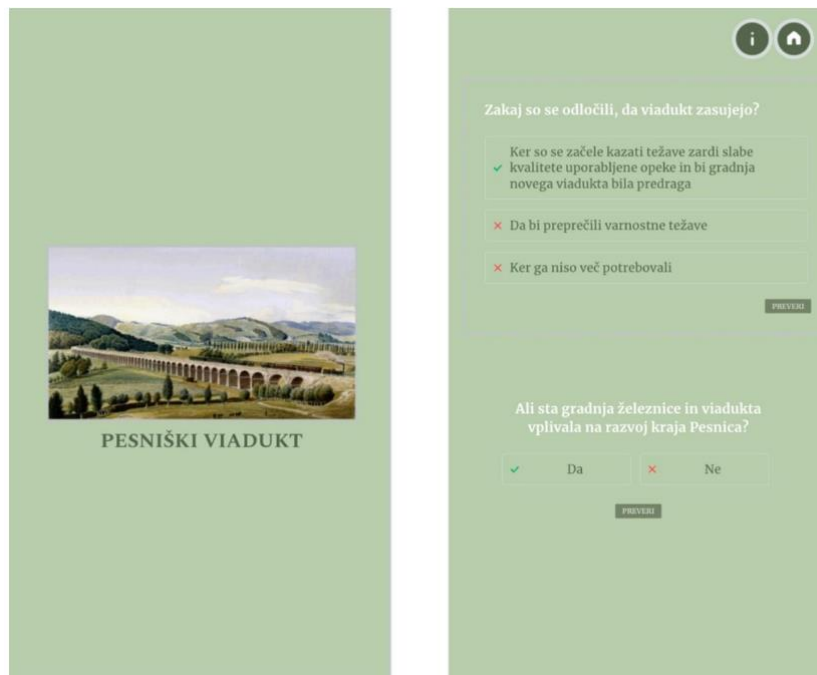
so učenci lahko dostopali do naslednje interaktivne strani in ob kliku na spominsko ploščo prišli do vprašanj.

Slika 20: Interaktivni strani druge točke

Vir: Lastni, 2024

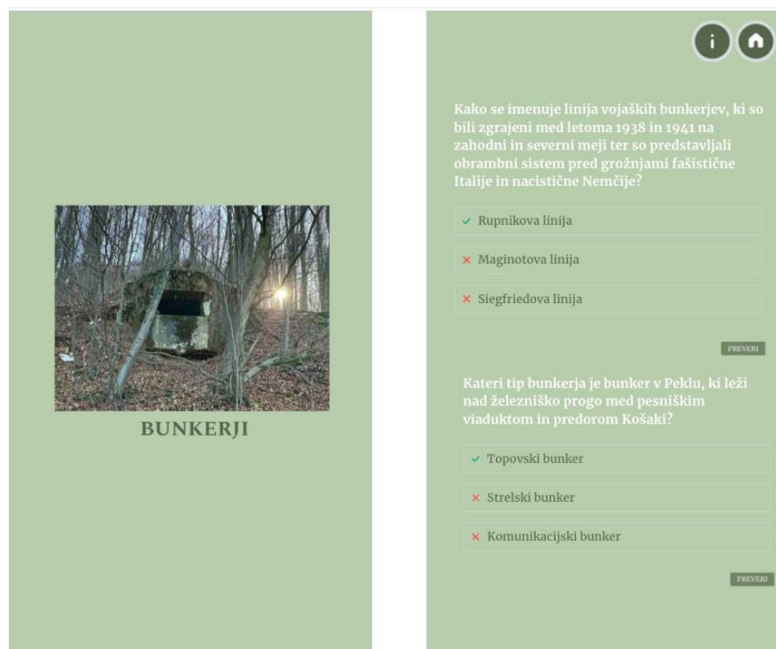
Sledila je pot do naslednje točke, in sicer do Pesniškega viadukta. Ob skeniranju tretje qr kode so učenci prišli do interaktivne strani o Pesniškem viaduktu ter ob kliku na sliko Pesniškega viadukta prišli do vprašanj, povezanih s to temo.

Slika 21: Interaktivni strani tretje točke

Vir: Lastni, 2024

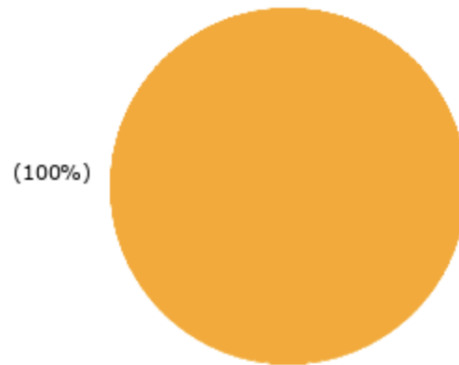
Zadnja točka so bunkerji. Učenci so skenirali zadnjo qr kodo, s katero so dostopali do interaktivne strani. Ob kliku na sliko bunkerja so lahko dostopali do vprašanj, na katera so lahko odgovorili s pomočjo dodatnih informacij ob kliku na i.

Slika 22: Interaktivni strani četrte točke

Vir: Lastni, 2024

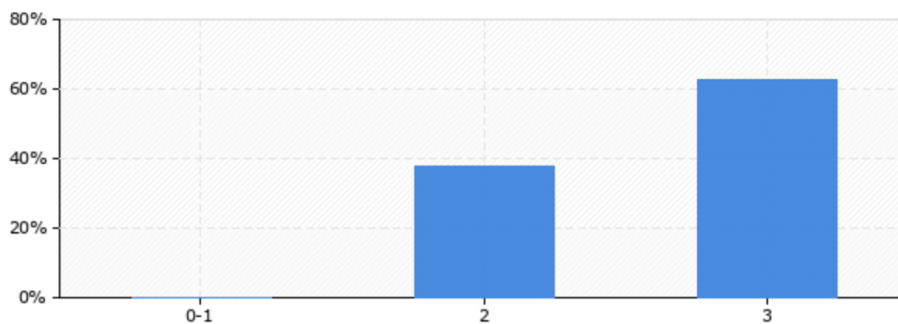
Po izpeljavi vodene učne poti so učenci rešili kratek anketni vprašalnik o tem, ali jim je bilo spoznavanje domačega kraja s pomočjo qr kod zanimivo

Graf 19: Ali ti je bilo spoznavanje domačega kraja s pomočjo qr kod zanimivo?

Vir: Lastni, 2024

Vsem učencem se je spoznavanje kraja s pomočjo qr kod zdelo zanimivo.

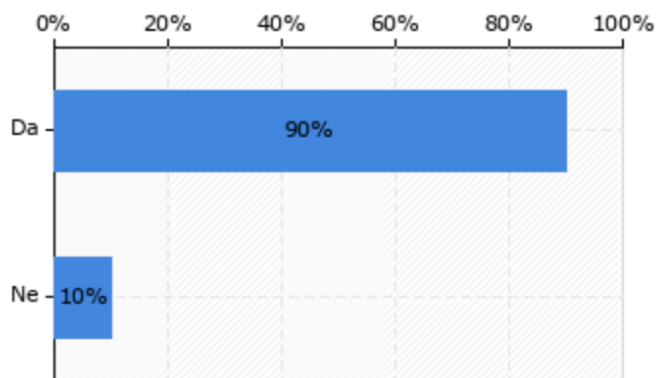

Graf 20: Od 1 do 3 oceni, kako ti je bilo všeč spoznavanje preteklosti domačega kraja s pomočjo qr kod

Vir: Lastni, 2024

Na lestvici, kjer je 1 označevalo slabo, 2 dobro in 3 odlično, je več kot polovica učencev ocenila, da jim je spoznavanje preteklosti domačega kraja s pomočjo qr kod všeč (označili so odlično).

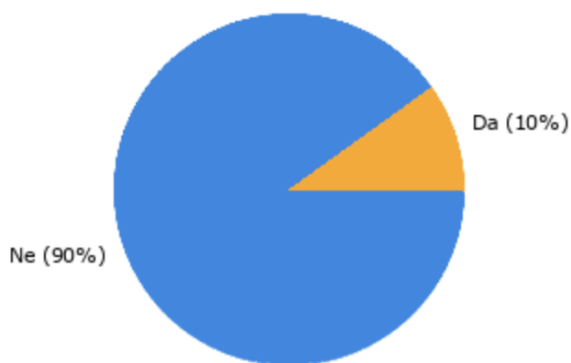

Graf 21: Ali si se o svojem domačem kraju naučil-a kaj novega?

Vir: Lastni, 2024

Večina učencev se je o svojem domačem kraju naučila nekaj novega. Učenci so zapisali, da so se naučili, kje se nahajajo bunkerji in kje je bila nekdanja Kerenčičeva domačija.

Graf 22: Bi še kaj vključil-a v predstavitev učne poti?

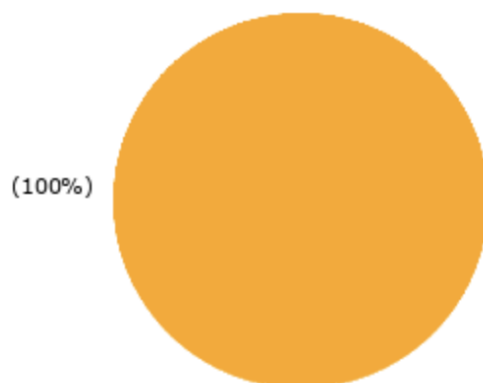
Vir: Lastni, 2024

Večina učencev v predstavitev učne poti ne bi vključila dodatnih informacij.

3.3 Izdelava izobraževalnega filmčka

Pripravila sem tudi izobraževalni filmček, v katerem je prikazana preteklost kraja Pesnica in zgodovinska ozadja spominskih obeležij. Vsebina, ki je v filmčku predstavljena, je bila izhodišče za pripravo vodene učne poti s qr kodami. Izobraževalni filmček sem izdelala s pomočjo programov Adobe After Effects in CapCut. Izobraževalni filmček je dostopen tudi na povezavi: <https://video.arnes.si/watch/h5hnxkhlvr3k>

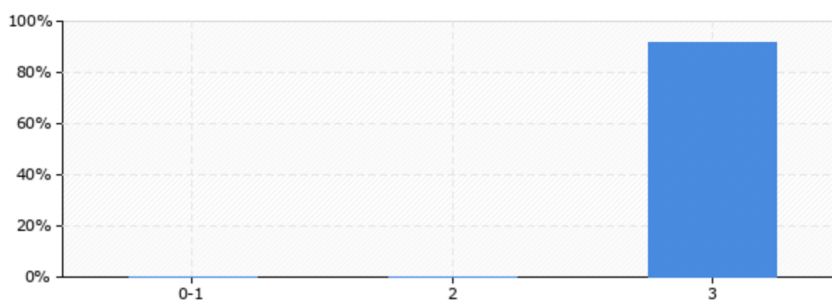
Izobraževalni filmček sem predvajala skupini učencev. Po ogledu izobraževalnega filmčka so učenci rešili kratek anketni vprašalnik o tem, kako zanimivo se jim je zdelo spoznavanje domačega kraja s pomočjo izobraževalnega filmčka

Graf 23: Ali ti je bilo spoznavanje domačega kraja s pomočjo izobraževalnega filmčka zanimivo?

Vir: Lastni, 2024

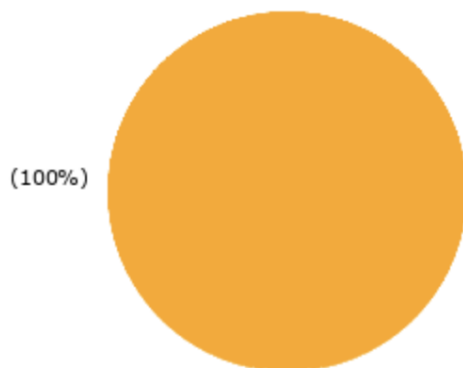
Vsem učencem se je spoznavanje domačega kraja s pomočjo izobraževalnega filmčka zdelo zanimivo.

Graf 24: Od 1 do 3 oceni, kako ti je bilo všeč spoznavanje domačega kraja s pomočjo izobraževalnega filmčka

Vir: Lastni, 2024

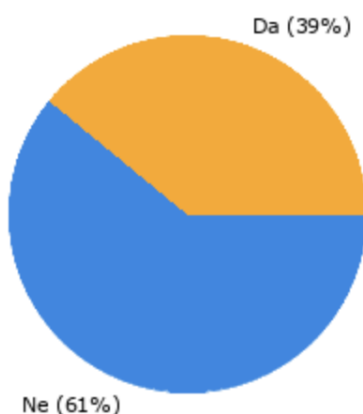
Na lestvici, kjer je 1 označevalo slabo, 2 dobro in 3 odlično, je večina učencev ocenila, da jim je spoznavanje preteklosti domačega kraja s pomočjo izobraževalnega filmčka odlično všeč.

Graf 25: Ali si se o svojem domačem kraju naučil-a kaj novega?

Vir: Lastni, 2024

Učenci so se o svojem domačem kraju naučili nekaj novega. Zapisali so, da so se naučili, da se v bližini Pesnice nahajajo bunkerji, da so imeli tudi v Kerenčičevi gostilni bunker in da je bilo v družini Kerenčič 5 otrok.

Graf 26: Bi še kaj vključil-a v predstavitev izobraževalnega filmčka?

Vir: Lastni, 2024

Nekaj učencev je zapisalo, da bi v izobraževalni filmček vključili lokacijo, kje se nahajajo bunkerji in to, da se v Pesnici gradi veliko novih stavb.

4 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK

Postavila sem si štiri hipoteze, ki sem jih raziskala in preverila s pomočjo anketnega vprašalnika, zadnji dve pa še z izdelavo vodene učne poti in izobraževalnega filmčka.

H1: Učenci so slabo seznanjeni s spominskimi obeležji v svojem domačem kraju.

To hipotezo lahko potrdim, saj sem z analizo prvega anketnega vprašalnika, kjer sem ugotavljala, kako so učenci naše šole seznanjeni s spominskimi obeležji v domačem kraju, ugotovila, da večina učencev ni seznanjena z zgodovinskim ozadjem spominskih obeležij v Pesnici. Tako niso seznanjeni z obeležji, ki so danes na pročelju nekdanjega kulturnega doma, danes večnamenske dvorane v Pesnici (VKTPC Pesnica). Učenci so najboljše seznanjeni s spominsko ploščo, posvečeno dogodkom, ki so povezani z osamosvojitvijo Slovenije. Učenci najmanj podatkov vedo o spominski plošči, posvečeni Lojzetu Štandekerju.

H2: Učenci so slabo seznanjeni s preteklostjo svojega domačega kraja.

To hipotezo lahko potrdim, saj se je pri analizi anketnega vprašalnika izkazalo, da je večina učencev slabo seznanjena s preteklostjo svojega domačega kraja. Čeprav jih je večina pri vprašanju, kako poznajo preteklost svojega domačega kraja, odgovorila da kar dobro.

Učenci niso poznali dogodkov, povezanih s prvo in drugo svetovno vojno, prav tako so zelo malo vedeli o tem, kako se imenuje naša šola in s katero pomembno družino v kraju je povezano ime.

Učenci so pa kar dobro seznanjeni s Pesniškim viaduktom, saj so na to vprašanje v večini, tako učenci 2. kot 3. triade, odgovorili, da poznajo preteklost, ki je povezana s to skrito kulturno dediščino, ki danes ni vidna v naravi. To pripisujem dejstvu, da smo v preteklih letih kot Unesco šola raziskovali dediščino domačega kraja in pri tem v ospredje postavili ravno Pesniški viadukt. Pesniški viadukt smo vključili v grafitiranje pročelja šole, izbrali smo ga kot izhodišče logotipa naše šole, sodelovali smo v literarnih in likovnih natečajih na to temo, izdali smo pesniško

zbirko z naslovom Pesniški viadukt, pripravili smo turistični spominek s to tematiko. Tako da je ta tema med učenci kar dobro poznana.

H3: Vodena učna pot lahko učencem bolje približa zgodovino domačega kraja.

Tudi to hipotezo lahko potrdim, saj se je vsem učencem spoznavanje zgodovine domačega kraja skozi vodeno učno pot zdelo zanimivo, ker 90 % učencev se je tako naučilo nekaj novega o svojem domačem kraju.

H4: Učencem bo spoznavanje preteklosti domačega kraja s pomočjo izobraževalnega filmčka zanimivo.

Prav tako lahko potrdim to hipotezo, saj se je vsem učencem spoznavanje preteklosti domačega kraja s pomočjo izobraževalnega filmčka zdelo zanimivo in je analiza anketnega vprašalnika razkrila tudi, da so se vsi učenci naučili nekaj novega o svojem domačem kraju.

Ugotovila sem, da so učenci slabo seznanjeni s svojim domačim krajem. Ugotovila sem tudi, da je učencem spoznavanje domačega kraja na sodobnejši način zanimivo in da so s takšnim načinom dela pridobili nova znanja.

Pripravljeno vodeno učno pot tako že aktivno vključujemo v šolske dejavnosti. V mesecu marcu smo jo že uporabili na kratkem poučnem planinskem pohodu, ki so se ga udeležili učenci, ki obiskujejo planinski krožek na naši šoli (vključeni so bili učenci od 2. do 9. razreda). Prav tako bosta oba pripomočka, izobraževalni filmček in vodena učna pot, v prihodnosti namenjena učencem, ki bodo z njuno pomočjo na zanimiv in aktiven način spoznavali preteklost domačega kraja.

5 PRILOGE

5. 1 Anketni vprašalnik- POZNAVANJE DOMAČEGA KRAJA

4. razred   **Q1 – Kateri razred obiskuješ?**

5. razred

6. razred

7. razred

8. razred

9. razred

**Q2 –
Oceni
svoje
znanje o**

poznavanju svojega domačega kraja, njegove zgodovine in razvoja od 1-3.

Da

Ne

Q3 – Ali si že videl ali slišal za bunkerje v okolici Pesnice?

Iz obdobja prve svetovne vojne

Iz obdobja druge svetovne vojne

Iz obdobja osamosvojitve

Drugo:

Q4 – Iz katerega zgodovinskega obdobja so ti bunkerji?

Da _____

Ne

Q5 – Si že slišal za Pesniški viadukt?

Q6 – Kaj si že slišal o njem?

Q7 – Kaj je vplivalo na razvoj kraja Pesnica?

Q8 – Ali veš, kako se osnovna šola Pesnica še imenuje? Namig: ime je dobila po družini, ki je živela v bližini šole. Zapiši še drugo ime naše šole.

Da

Ne

Q9 – Ali si že kdaj slišal za Marico Kerencič?

V bližini šole imamo 6 spominskih obeležij.

Q10 – Kako dobro si seznanjen s to osebnostjo? (Lojze Štandeker

Dobro

Slabo

Q11 - Kako dobro si seznanjen s to osebnostjo? (Ivo Štandeker

Dobro

Slabo

Q12 – Kako dobro si seznanjen s tem spominskim obeležjem?

- Dobro
- Slabo

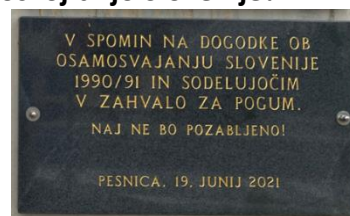
Q13 – Kako dobro si seznanjen s tem dogodkom? (Maistrovi borci za severno mejo)

- Dobro
- Slabo

Q14 – Kako dobro si seznanjen z dogodki povezanimi z osamosvojitvijo Slovenije?

- Dobro
- Slabo

Q15 – Kako dobro si seznanjen s tem spominskim obeležjem?

- Dobro
- Slabo

Q16 – Kje si izvedel največ podatkov o svojem domačem kraju?

- Pri pouku
- Povedali so mi starši, sorodniki ali prijatelji
- Drugo, napiši kje: _____

Q17 – Na kakšen način bi si želel bolje spoznati svoj domači kraj?

- S pomočjo izobraževalnega filmčka
- Z reševanjem delovnih listov
- Z vodeno učno potjo
- Drugo: _____

5. 2 Anketni vprašalnik – PO VODENI UČNI POTI

Q1 - Ali ti je bilo spoznavanje domačega kraja s pomočjo QR kod zanimivo?

Da

Ne

Q2 - Od 1 (slabo) do 3 (odlično) oceni, kako ti je bilo vseč poznavanje preteklosti domačega kraja s pomočjo QR kod.

Q3 - Ali si se o svojem domačem kraju naučil kaj novega?

Da

Ne

Q3 - (DA)

Zapiši, kaj novega si se naučil.

Q4 - Bi še kaj vključil-a v predstavitev učne poti?

Da

Ne

Q4 – (DA)

Zapiši, kaj bi še vključil-a.

5. 3 Anketni vprašalnik – PO OGLEDU IZOBRAŽEVALNEGA FILMČKA

Q1 - Ali ti je bilo spoznavanje domačega kraja s pomočjo izobraževalnega filmčka zanimivo?

- Da
 Ne

Q2 - Od 1(slabo) do 3 (odlično) oceni kako ti je bilo všeč poznavanje preteklosti domačega kraja s pomočjo izobraževalnega filmčka.

Q3 - Ali si se o svojem domačem kraju naučil kaj novega?

- Da
 Ne

Q3 - (DA)

Zapiši, kaj novega si se naučil.

Q4 - Bi še kaj vključil-a v predstavitev izobraževalnega filmčka?

- Da
 Ne

Q4 – (DA)

Zapiši, kaj bi še vključil-a.

6 VIRI IN LITERATURA

(2022). Pridobljeno februar 2024 iz Uradno glasilo slovenskih občin:

https://ised.gov.si/statika/Predpisi/p1968_1.pdf

Bregar Mazzini, S., Oblak, M., & Roudi, B. (2017). *Zgodovina 6, samostojni delovni zvezek.*

Mladinska Knjiga.

Eder, Z. (6. februar 2024). (R. Fekonja, Izpraševalec)

Jankovič Potočnik, A. (2009). *Rupnikova linija: Odkrivanje utrd ob rapalski meji.* Logatec: Ad

Pirum, zavod za intelektualne dejavnosti.

Križanec, M. (2009). *Druga svetovna vojna na območju občine Pesnica, Diplomaska naloga.*

Pridobljeno 20. december 2023 iz

<https://dk.um.si/Dokument.php?id=10991&lang=slv>

Kurnik Zupanič, S. (junij 2021). Novice Občine Pesnica. *Pred tridesetimi leti se je v občini*

Pesnica pisala zgodovina slovenske samostojnosti.

Markelj, V. (2023). *Gradnja železniškega viadukta Pesnica.* Pridobljeno 12. februar 2024 iz

Inženirska zbornica Slovenije: [https://www.izs.si/aktualno/izs-blog/gradnja-](https://www.izs.si/aktualno/izs-blog/gradnja-zelezniskega-viadukta-pesnica)

[zelezniskega-viadukta-pesnica](https://www.izs.si/aktualno/izs-blog/gradnja-zelezniskega-viadukta-pesnica)

Naš list. (1981).

Naš list. (1982).

Partlič, M. (december 2023). Novice Občine Pesnica. *Petdeset let od smrti gledališčnika*

Lojzeta Štandekerja .

Penič, L. (1988). Boj za slovensko severno mejo 1918-1920 : kratek oris bojev za slovensko

severno mejo po razpadu Avstro-Ogrske. Muzej narodne osvoboditve Maribor.

Podobe našega kraja – Pesnica skozi čas. (maj 2016). *Razstava.*

Republika Slovenija Ministrstvo za kulturo. (n. d.). Pridobljeno 23. februar 2024 iz Register

nepremične kulturne dediščine: <http://giskd2s.situla.org/rkd/Opis.asp?Esd=30350>

Spominska obeležja. (n. d.). Pridobljeno 20. december 2023 iz Združenje borcev vrednote

NOB Novo mesto: <https://www.zb-nob-nm.si/spominska-obelezja/>

Šolska kronika. (1941–1945).

- ŠTANDEKER, Ivo. (2023). Pridobljeno 20. januar 2024 iz Obrazi slovenskih pokrajin:
<https://www.obrazislovenskihpokrajin.si/oseba/standeker-ivo/>
- ŠTANDEKER, Lojze. (2021). Pridobljeno 20. januar 2024 iz Obrazi slovenskih pokrajin:
<https://www.obrazislovenskihpokrajin.si/en/oseba/standeker-lojze/>
- Švanjcer, J. J. (1992). *Vojna in vojaška zgodovina slovencev*.
- Veršič, D. (2020). *DNEVNA: Bunkerje Rupnikove linije imamo tudi na Štajerskem*. Pridobljeno 15. januar 2024 iz maribor24.si: <https://maribor24.si/zgodovina/dnevna-bunkerje-rupnikove-linije-imamo-tudi-na-stajerskem/>
- Veršič, D. (2023). *Železniški nasip čez pesniško dolino sameva, ga bodo izkoristili za kolesarko?* Pridobljeno 12. 2024 februar iz maribor24.si:
<https://maribor24.si/lokalno/pesnica/zelezniski-nasip-cez-pesnisko-dolino-sameva-ga-bodo-izkoristili-za-kolesarko/>
- Žiberna, I., Vidmar, P., Radovanovič, S., & Dreu, S. (2014). *Občina Pesnica*. Maribor: Ostroga.